

3803, 4274 ve 4459 sayılı kanunların köy okulu, öğretmen evi, köy sağlık memurları ve ebeleri evleri inşa ettirilmesiyle ilgili maddelerinin değiştirilmesi ve 5012 ve 5082 sayılı kanunların kaldırılması hakkındaki 5210 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesine ve 5, 6 ve 7 nci maddelerinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı ile Burdur Milletvekili Mehmet Özbey'in, 5210 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin (b) fıkrasıyla 5, 6 ve 7 nci maddelerinin yürürlükten kaldırılması hakkında kanun teklifi ve Millî Eğitim, İçişleri ve Bütçe komisyonları raporları (1/175, 2/231)

3803, 4274 ve 4459 sayılı kanunların köy okulu, öğretmen evi, köy sağlık memurları ve ebeleri evleri inşa ettirilmesiyle ilgili maddelerinin değiştirilmesi ve 5012 ve 5082 sayılı kanunların kaldırılması hakkındaki 5210 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesine ve 5, 6 ve 7 nci maddesinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı (1/175)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı: 71/1955, 6/1280

11 . IV . 1951

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

5210 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesi ve 5, 6 ve 7 nci maddelerinin kaldırılması hakkında Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ve Yüksek Meclise sunması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

GEREKÇE

5210 sayılı Kanunun 1, 5, 6 ve 7 nci maddeleri gereğince köylerde yaptırılacak okul binaları ile öğretmen, sağlık memuru ve ebe evlerinin yapım işlerinde köyün erkek halkından yaşları 18 - 50 arasında bulunanlara bedenen veya vasıtalarıyla çalışma mükellefiyeti tahmil edilmişti. Fakat inşaat mevsimi köylerde istihsal faaliyeti ve zirai çalışma zamanlarına tesadüf ettiğinden köylünün işinden alıkonularak okul malzemesinin naklinde ve inşaat işçiliğinde çalıştırılması mümkün olmamaktadır. Bu yüzden 2490 sayılı Kanunun hükümlerine göre taahhüde bağlanan inşaat mütaahhitlerce zamanında ikmal edilememekte ve binnetice yarım kalan birçok binalar, kışın tesiriyle harap ve yapılan masraflar heder olmaktadır.

Bundan başka, şehir halkına bu türlü bir mükellefiyet tahmil olunmamışken kendilerinin bu işte ayrı bir muameleye tâbi tutulması köylü yurttaşların haklı olarak şikâyetlerine ve sızlanmalarına yol açmaktadır.

Burdur Milletvekili Mehmet Özbey'in 5210 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin (b) fıkrasıyla 5, 6 ve 7 nci maddelerinin yürürlükten kaldırılması hakkında Kanun teklifi (2/331)

T. B. M. Meclisi Yüksek Başkanlığına

3803, 4274, 4450 sayılı kanunların köy okulları ile öğretmen, sağlık memuru ve ebeleri evleri inşa ettirilmesiyle ilgili maddelerin değiştirilmesi 5012, 5082 sayılı kanunların kaldırılması hakkındaki 5210 sayılı Kanunun birinci maddesinin « B » fıkrasıyla 5, 6, 7 nci maddesinin kaldırılması hakkındaki Kanun teklifimi gerekçesiyle birlikte sunuyorum.

Gereken işlemin yapılmasına müsaadelerini saygılarımla rica ederim.

Burdur Milletvekili
Mehmet Özbey

GEREKÇE

5210 sayılı Kanunun 5 nci ve 6 nci maddeleriyle okul binası veya öğretmen, sağlık memuru ve ebe evleri yaptırılacak köylerde erkeklerden yaşları 18 - 50 arasında olanlar için bu inşaatta bizzat veya vasıtalarıyla çalışmak mükellefiyeti kabul edilmiş ve bu mükellefiyet okullara eklenecek ders-hane, yemekhane, çamaşırılık, işlik ve depo gibi yapılan bunlarla ilgili yollar ve su yollarının yapılması ve onarılması gibi işlere de teşmil edilmiş mezkûr mükellefiyetin ve bizzat çalışarak veya yerine bir ehlinin rızasıyla çalışmasını sağlayarak ifa edebileceği işe gelmeyenlerle işten kaçanlardan mahallî rayice göre işçi ücreti alınacağı ve bu ücretlerin gerektiğinde Tahsili Emval Kanununa göre alınarak köy sandıklarına yatırılacağı, mükellefiyete tâbi kimselerin çalıştırılmasında kayıtsızlıkları ve işi aksatacak fena halleri görülen muhtar ve ihtiyar heyeti üyeleri hakkında 4247 sayılı Kanunun 20 nci maddesi hükmüne göre muamele yapılacağı (Köy Kanununun 27 nci maddesinde yazılı ceza) kayırt ve işaret olunmuştur. Fakat :

1. 5210 sayılı Kanunun 5 nci maddesinde çalışma mükellefiyetinin köylünün başlıca istihsal faaliyeti zamanlarının dışında ve yılda yirmi günü geçmemek üzere düzenleneceği tasrih edilmiş ise de çeşitli mahsullerin elde edildiği bölgelerde bu mahsullerin hasat zamanlarının farklı ve bu itibarla da köylü halkın aralıksız olan hareket ve faaliyette olduğu zirai istihsal maddelerinin az çeşitli olduğu yerlerde ise çok kere hayvancılığın gelişmiş, zirai istihsal miktarlarının yüksek olduğu bu sebeplerle de inşaata ve hazırlıklarına elverişli mevsimlerin, köylümüzün devamlı ve geceli gündüzlü olarak ve her türlü vasıtalarını âdeta seferber ederek çalıştığı mevsimler olduğu, birçok köylerimizde hususiyle Doğuda ve yüksek yerlerdeki köylerde inşaata elverişli mevsimin esasen çok kısa ve istihsal mevsimi ile iç içe olduğu ezcümle yaylacı köylerde bu mevsimde halkın köyünden uzaklarda ve yükseklerde olduğu ve böyle bir mevsimde köylünün yirmi gün gibi hiç de küçümsenemeyecek bir müddet için asli işinden uzaklaştırılmasını istihsal hacmi ve binnetice memleket ekonomisi üzerinde büyük tesirler yapabileceğini düşünmek ve göz önüne almak iktiza etmektedir.

2. Şehir ve kasabaların muhtaç oldukları okulların inşası, gelirimizin önemli bir bölümü köylüden alınan vergilerden ibaret olan özel idarelere bırakılmışken köy okullarının, köy yolları ve benzerleri gibi birtakım işlere eklenerek köylümüzün bedenî ve maddî fedakârlıklarına terkedilmesi hiçbir veçhile adalete uygun görülmemek gerekir.

3. Bir yandan ilk öğretimi mecburi kılan ve bunun Devletçe sağlanacağını tasrih eden kanunlar dururken öbür tarafta ilk okul binalarının öğretmen ve hususiyle sağlık memurları ve ebeler için yapılacak evlerin inşasında köylüye küçümsenemeyecek ölçüde birtakım mükellefiyetler tahmil edilmiş olmasında açık olarak tezada düşülmüş olduğu görülmektedir.

4. Esasen 5210 sayılı Kanunun bu hükümlerinin her çeşit angaryeyi meneden esas Teşkilât Kanunumuzla da telif edilemez bir halde olduğu son yıllarda yapılan köylerimizin büyük bir

ekseriyetinin haklı şikâyetlerine yol açtığı görülmüştür. Bin bir ihtiyaçla kıvranan ileri medeniyetin her türlü nimetlerinden mahrum bulunan cefakeş köylümüzü bu ve buna benzer sıkıntılardan kurtarmak huzur ve refaha kavuşturmak zamanı gelmiştir. Şehir ve kasabalarda bütün vatandaşlarımıza sağlanan her türlü hürriyet ve musavatın da köylerimizde teşmili ve antidemokratik olan bu kanunun kaldırılması çok yerinde olacaktır. Yukardaki haklı düşüncelerle 5210 sayılı Kanunun bu mevzuda ilgili hükümlerinin kaldırılmasını istihdaf eden bu kanun tasarisının kabulünü rica ederim.

BURDUR MİLLETVEKİLİ MEHMET ERKAZANCI'NIN TEKLİFİ

5210 sayılı Kanununun 1 nci maddesinin B fıkrası ile 5, 6 ve 7 nci maddelerinin kaldırılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1 — 5210 sayılı Kanunun birinci maddesinin B fıkrası ile aynı kanunun 5, 6 ve 7 nci maddeleri kaldırılmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Millî Eğitim Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Millî Eğitim Komisyonu

Esas No. 1/175-2/231

Karar No. 24

6 . VI . 1951

Yüksek Başkanlığa

Komisyonumuz 5210 sayılı Kanununun 1 nci maddesinin değiştirilmesini, 5 nci, 6 ncı ve 7 nci maddelerinin kaldırılmasını mutazammın Hükümet tasarısını 6 . VI . 1951 tarihindeki toplantısında Millî Eğitim Bakanlığı mümessillerinin huzuru ile tezekkür etti.

Burdur Milletvekili Mehmet Özbey'in, teklifi de aynı gayeyi istihdaf ettiğinden, her ikisinde tevhidten görüşülmesi tensip edildi. Yapılan görüşmeler sonunda: 5210 sayılı Kanunun birinci maddesinin, köylüye hakikaten adalet ölçülerini taşıyan ve fayda sağlamıyan bir külfet tahmil etmiş olduğu müşahede olunmakla Hükümet tasarısının komisyonumuzun, meşhut olacağı veçhile, değiştirilmesinden sonra ittifakla ka-

bulüne karar verildi.

Havalesi gereğince İçişleri Komisyonuna ve-rilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Millî Eğitim Ko. Baş.

Sözetü

Edirne

Ağrı

C. Köprülü

K. Küfrevi

Ankara

Çanakkale

Çankırı

Ö. Bilen

Ö. Mart

K. Arar

Denizli

Erzurum

Gümüşane

F. Başaran

F. Çobanoğlu

V. M. Kocatürk

Hatay

İzmir

Kars

H. R. Tankut

H. E. Adıvar

T. Taşkıran

İmzada bulunamadı

Rize

Trabzon

A. Morgil

M. R. Tarakçoğlu

İçişleri Komisyonu Raporu

T. B. M. M.
İçişleri Komisyonu
Esas No. 1/175, 2/231
Karar No. 42

16 . VII . 1951

Yüksek Başkanlığa

Hükümetin 3803, 4274, 4459 sayılı kanunlardaki köy okulu, öğretmen evi, köy sağlık memurları ve ebeleri evleri inşa ettirilmesiyle ilgili maddelerinin değiştirilmesine ve 5012, 5082 sayılı kanunların kaldırılmasına ve 5210 sayılı Kanunun birinci maddesinin değiştirilmesi ve 5, 6, 7 nci maddelerinin kaldırılmasına mütedair kanun tasarısı ile Burdur Milletvekili Mehmet Özbey'in, 5210 sayılı Kanunun birinci maddesinin 6 ncı fıkrası ile 5, 6, 7 nci maddelerinin kaldırılması hakkındaki teklifleri komisyonumuza havale buyurulmasıyle Hükümet temsilcisiyle teklif sahibinin iştirakiyle görüşüldü.

Hükümet tasarısı ile kanun teklifi aynı mahiyette olup aynı gayeyi istihdaf ettiği ve 5210 sayılı Kanunun birinci maddesinin köylüye hakikaten büyük külfetler tahmil eylediği ve adalet ölçülerini aşan bir karakterdeki bu kanunun fiiliyatta beklenen faydayı da sağlamadığı kanaatine varılarak, Millî Eğitim Komisyonunun mazbatasının kabulüne ittifakla karar verilerek havalesi gereğince Bütçe Ko-

misionuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

İçişleri Ko.

Başkanı
Kırklareli
F. Üstün

Kâtip
Amasya
K. Eren

İsparta
Tahsin Tolca

İmzada bulunmadı

Elâzığ

A. Demirtaş

Niğde

F. Ecer

Tokad

Nuri Turgut Topcoğlu

İmzada bulunmadı

Başkan V.
Bursa
N. Yılmaz

Balıkesir
S. Baskan

İsparta

Tahsin Tolca

İmzada bulunmadı

Elâzığ

A. Demirtaş

Niğde

F. Ecer

Tokad

Nuri Turgut Topcoğlu

İmzada bulunmadı

Van

I. Akın

Sözcü
Zonguldak
A. Yurdabayrak

Çorum
B. Koldaş

Kütahya
Y. Aysal

Maraş
Ahmet Bozdağ
İmzada bulunmadı

Sivas
R. Öçten

Trabzon
H. Orhon

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 1/175
Karar No. 137

25 . VII . 1951

Yüksek Başkanlığa

3803, 4274 ve 4459 sayılı Kanunların köy okulu, öğretmen evi, köy Sağlık memurları ve ebeleri evleri inşa ettirilmesiyle ilgili maddelerinin değiştirilmesi ve 5012 ve 5082 sayılı Kanunların kaldırılması hakkındaki 5210 sayılı Kanunun birinci maddesinin değiştirilmesine ve 5, 6 ve 7 nci maddelerinin kaldırılmasına dair Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp

Başbakanlığın 11 . IV . 1951 tarihli ve 6/1280 sayılı tezkeresiyle sunulan kanun tasarısı ile Burdur Milletvekili Mehmet Özbey'in aynı mevzua dair olan kanun teklifi birleştirilerek Komisyonumuza havale edilmiş olmakla, Maliye ve Millî Eğitim Bakanlıkları temsilcileri hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

Hükümet gerekçesinde; 5210 sayılı Kanunun 1, 5, 6 ve 7 nci maddeleri gereğince köy-

lerde yapılacak okul binalarıyla öğretmen, Sağlık memuru ve ebe evlerinin yapım işle-
rinde köyün erkek halkından yaşları 18 - 50
arasında bulunanlara bedenen veya vasıtala-
riyle çalışma mükellefiyeti tahmil edilmekte
ise de, inşaat mevsimi köylerde zirai çalışma
zamanlarına tesadüf ettiğinden köylünün işin-
den alıkonularak okul malzemesinin naklinde
ve inşaat işçiliğinde çalıştırılması mümkün ol-
madığından bu yüzden 2490 sayılı Kanun hü-
kümlerine göre taahhüde bağlanan inşaat, mü-
teahhitlerce zamanında ikmal edilememekte ve
binnetice yarım kalan birçok binalar kışın te-
siriyle harap ve yapılan masraflar heder ol-
makta ve ayrıca şehir halkına bu türlü bir
mükellefiyet tahmil olunmamışken köylülerin
bu işte ayrı bir muameleye tâbi tutulmalarının
haklı şikâyet ve sızlanmalara yol açtığı bildiril-
mektedir.

Şehirlerde ikâmet eden vatandaşlarla köyler-
de yaşayan vatandaşlar arasında bir müsavatsız-
lık ve adalet ayrılığı yaratan ve Anayasanın sa-
rih hükümlerine rağmen Türk köylüsüne kanun
tahakkümüyle bir angarye tahmil eden bu adalet-
siz hükmün kaldırılmasının en uygun bir hareket
olacağı şüphesiz bulunduğundan İçişleri ve Millî
Eğitim komisyonlarınınca kabul edilen Hükümet
tasarısı Komisyonumuzca da kabule şayan görül-
müş ve Millî Eğitim Komisyonununun değiştirisi
vechile aynen kabul edilmiştir.

Ancak kırk bini müteceviz köylerimizde büt-

çelerden yapılacak yardımlar ile köy okulları in-
şası bir zaman meselesi ve Türk köylüsünü kültür
sahibi yapmak millî gayemiz olduğu cihetle köy-
lerimizi mümkün olan kolaylık ve süratle bir
okula sahip kılmak için, köylerinde okul yapıl-
masını isteyenlerin kendi arzu ve rızalarıyla be-
denen çalışmalarının, nakdî ve aynî teberruda
bulunmalarının bir memleket hizmeti olacağını
ifade ve bunu rapora dereetmeyi Komisyonu-
muz uygun görmüştür.

Kamutayın onayına arz edilmek üzere Yüksek
Başkanlığa sunulur.

Başkan İstanbul <i>E. Adakan</i>	Başkan V. Burdur <i>F. Çelikkbaş</i>	Sözcü Çanakkale <i>E. Kalafat</i>
Kâtip Bursa <i>H. Şaman</i>	Afyon K. <i>A. Veziroğlu</i>	Balıkesir <i>E. Budakoğlu</i>
Bolu <i>M. Güçbilmez</i>	Çanakkale <i>K. Akmanlar</i>	Elâzığ <i>Ö. F. Sanaç</i>
Giresun <i>M. Şener</i>	İstanbul <i>A. H. Başar</i>	İstanbul <i>F. Saymer</i>
İstanbul <i>C. Türkgeldi</i>	Kastamonu <i>H. Türe</i>	Kırklareli <i>Ş. Bakay</i>
Konya <i>R. Birand</i>	Konya <i>M. Â. Ülgen</i>	Mardin <i>Dr. K. Türkoğlu</i>
Ordu <i>R. Aksoy</i>	Rize <i>O. Kavrakoğlu</i>	Seyhan <i>Dr. S. Bari</i>
Sivas <i>H. İmre</i>	Tokad <i>S. Atanç</i>	Trabzon <i>S. F. Kalaycıoğlu</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

5210 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesi ve 5, 6 ve 7 nci maddelerinin kaldırılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 5210 sayılı Kanunun 1 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Köy okulu binaları ve müstemilâtı ile öğretmen evlerinin ve köy sağlık memuru ve köy ebeleri için bölge merkezlerinde kurulacak evlerin inşası, Millî Eğitim ve Bayındırlık Bakanlıkları tarafından tesbit veya tasdik edilecek tip plânlara ve Millî Eğitim Bakanlığınca iller için hazırlanacak inşaat programlarına göre Özel İdare bütçelerinden ayrılan ödenek ve Genel Bütçeden İl Özel idarelerine bu maksatla tahsis edilecek nakdî ve aynı yardımlarla valiliklerce sağlanır. Bu inşaat için köy halkına hiçbir mükellefiyet tahmil edilmez.

MADDE 2. — 5210 sayılı Kanunun 5, 6 ve 7 nci maddeleri kaldırılmıştır.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Başbakan	Devlet Bakanı
A. Menderes	Başbakan Yardımcısı
	S. Ağaoğlu
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
	R. Nasuhioğlu
Millî Savunma Bakanı -	İçişleri Bakanı
H. Köymen	H. Özyörük
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
F. Köprülü	
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
T. İleri	K. Zeytinoğlu
Eko. ve Ticaret Bakanı	Sa. ve Sos. Y. Bakanı
Muhlis Ete	
G. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
R. S. Burçak	N. Ökmen
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
S. Kurtbek	N. Özsan
İşletmeler Bakanı	
Hakkı Gedik	

MİLL. EĞİTİM KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

5210 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesi ve 5, 6, 7. maddelerinin kaldırılması hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — 5210 sayılı Kanunun 1 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Köy okulu binaları ve müstemilâtı ile öğretmen evlerinin köy ve sağlık memuru ve köy ebeleri için bölge merkezlerinde kurulacak evlerin inşası, Millî Eğitim ve Bayındırlık Bakanlıkları tarafından tesbit veya tasdik edilecek tip plânlara ve Millî Eğitim Bakanlığınca iller için hazırlanacak inşaat programlarına göre özel idare bütçelerinden ayrılan ödenek ve genel bütçeden il özel idarelerine bu maksatla yapılacak yardımlarla veya bu yardımlar karşılığında temin olunacak ayniyat ile valilerce sağlanır. Bu inşaat için köy halkına hiçbir mükellefiyet tahmil edilemez.

MADDE 2. — 5210 sayılı Kanunun 5, 6 ve 7 nci maddeleri kaldırılmıştır.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.